

MAROS MEGYEI SERDÜLŐK MÉDIAFOGYASZTÓI SZOKÁSAI

MEDIA CONSUMPTION HABITS OF ADOLESCENTS IN MURES

Bakk-Miklósi Kinga¹

Művészeti Egyetem, Marosvásárhely (Románia)
miklosiking@yahoo.com

Abstract: The research to be presented is based on a survey conducted among 11-14 year old pupils from Târgu Mures in the school year of 2012-2013. The aim of the research was to monitor the active media consumption habits in the designated age groups as thoroughly as possible. The most obvious reason for selecting this age group for the research was the fact, that at the University of Arts' Teacher Training Institute in Târgu Mures the students are trained to teach pupils through the grades 5-8. Therefore, this is the age group of pupils that the students meet and teach to. Another reason for this survey of the pupils is that this age group is perhaps the "most vulnerable", and that is why assessment and intervention from adults, especially teachers (in raising awareness and educating) is necessary. All this happens from the perspective of practical media education, that takes into account the following issues, for example: possibilities and ways to use Facebook, the language of chat and messenger, making friends online (virtual friends), providing information about the reliability of this search results on the web, the issue of time spent or saved using the internet, instructions on who to make a blog, etc. And all this adapted to the age of the pupils, the characteristics of individual media consumer habits, their preferences, interests, taking into account also the hypothesized and discovered risk factors.

Key words: media consumption, media education, risk factors.

Bevezetés, rövid elméleti alapozás

A serdülők felnőtté válását két, egymással összefüggő tényező nehezíti: az egyre hosszabbra nyúló képzés-, valamint a munka és az iskola külön szerveződése. A fiatalok egyre inkább eltávolodnak a felnőttek világától – erre jön „segítségül” a média, az általa felkínált virtuális tér és idő, ennek előnyei, illetve kockázati tényezői.

Napjainkban a médiapszichológia szempontjából a tizenéves korosztály a legfontosabb kutatási célcsoport. Míg a gyermekek (2–7 év) médiafogyasztása tévézésben, videojátékban merül ki, addig a tizenévesek (11–18 év) számítógépeznek, interneteznek, médiafogyasztásuk egyéni tevékenységgé válik, főként azokban a családokban, ahol több tévé és videó-készülék áll rendelkezésre. A társak befolyása egyre fontosabbá válik, ezzel arányosan csökken a szülői befolyásolás hatása ebben a kontextusban is. Ezekben az években a fiatal felépít magában egy koherens világméretet és énképet, amelyhez a kulturális anyagot egyre fokozottabban a média közvetíti (Giles 2003:148).

¹, egyetemi docens, Tanárképző Intézet

A vizsgálat ismertetése

Jelen tanulmány 12–18 éves Maros megyei diákok körében készült. A kutatás célja a megnevezett korcsoport médiafogyasztói szokásainak minél alaposabb „monitorizálása” volt a 2012–2013-as tanévben. Munkamódszerként kérdőíveket, interjúkat használtunk, ezt követte a szerzett adatok mennyiségi és minőségi feldolgozása, értelmezése.

A vizsgálat a következő hipotézisekre épült:

- H1: a városban élő diákok szabadidejük jelentősebb részében médiafogyasztók vidéki társaikhoz képest, érdeklődési területük, az interneten való keresési szokásuk eltérő;
- H2: a megkérdezett fiatalok szabadidejének nagy részét a média, leginkább az internet tölti ki;
- H3: a megkérdezett fiatalok az életkor előrehaladtával (serdülőkortól fiatal felnőtt korig) egyre több időt töltenek médiafogyasztással;
- H4: a tanulmányi átlag nem befolyásolja az internetre szánt idő mennyiségét;
- H5: erdélyi, maros megyei fiatalokra is érvényes a multitasking működés: napi elfoglaltságaik mellett párhuzamosan online vannak, egyidejűleg több médiaeszközt vesznek igénybe;
- H6: sem a szülők, sem a pedagógusok nem, vagy alig foglalkoznak a média tudatos használatával kapcsolatos prevenciós beszélgetésekkel, felvilágosítással;
- H7: ha a szülők, pedagógusok odafigyelnek a felvilágosításra, akkor ezt fokozottabban teszik városban élő szülők, lánygyermekük esetén;
- H8: ha a szülők, pedagógusok odafigyelnek a felvilágosításra, akkor ezt fokozottabban teszik 14 évnél fiatalabb gyermekek esetén;
- H9: nem fedezhetőek fel a nemek között különbségek az internet használatának viszonylatában;
- H10: az információszerzés eszköze elsősorban az internet (az előfizetés is ennek függvényében alakul), utána a többi médium a következő sorrendben: Tv, rádió, újság.

Az imént felsorolt, a kutatást elindító hipotézisek bár számosak, mégis kevésnek bizonyulnak a szerzett adatok változatossága és információtelítettsége szempontjából. Sok tényezőre fény derült, ami nem szerepelt előzetesen a vizsgálat fókuszában. Ezekre is kitérek az előzetesen felvetett hipotézisekkel kapcsolatos adatok értelmezése mellett.

Amint az alábbi, 1. számú táblázat ismerteti, a kutatás során összesen 93 személyt kérdeztünk meg, melyből 49 fiú, 44 lány volt. A megkérdezettek nemek szerinti eloszlása arányosnak bizonyult, amely jó lehetőséget teremtett a lányok és fiúk közötti médiafogyasztói szokások összehasonlítására is.

1. táblázat. A megkérdezettek nemek szerinti eloszlása

	Frekvencia	Százalék
Fiú	49	52.7
Lány	44	47.3
Összesen	93	100.0

A megkérdezett diákok ismertetése a következőkben a lakóhelyükre, életkorukra és tanulmányi átlagukra vonatkozó információkkal bővült.

Mint kiderült, a fiatalok 79,6%-a marosvásárhelyi lakos, 19%-a vidéki lakhellyel rendelkező, ezt szemlélteti a 2. számú táblázat. Ez alapján arra lehet számítani, hogy a megfigyelések, tendenciák inkább városi, azaz marosvásárhelyi fiatalokra lesznek jellemzőek.

2. táblázat. A megkérdezettek lakóhely szerinti eloszlása

	Frekvencia	Százalék
Város	74	79.6
Vidék	19	20.4
Összesen	93	100.0

A lakóhely szerinti felosztásnak célja az első hipotézis ellenőrzése volt: azt feltételeztük, hogy a városban élő diákok több időt töltenek médiafogyasztással vidéki társaikhoz képest. Ez a hipotézis beigazolódott, ugyanis az adatokat a Mann-Whitney nem paraméteres teszttel vizsgálva szignifikáns különbséget találtunk a városban és vidéken lakó tanulók között ($U=372,5$; $p=0,001$), miszerint a városi diákok ($Me=3$) szignifikánsan több időt töltenek médiahasználattal, mint a vidékiek ($Me=2$).

Mivel iskolai kontextusban született felmérésről van szó, nem mellékes az életkor, és a diákok tanulmányi átlaga. Amint az alábbiakban a 3. számú táblázatból kiderül, a diákok életkoruk szempontjából 12 és 18 év közöttiek, átlagéletkoruk 14,2 év. Serdülőkorú populációról van szó, amely a médiafogyasztás szempontjából a „legérzékenyebb”, identitáskereső, média-érzékeny csoport.

A megkérdezettek közül nem mindenki nyilatkozott a tanulmányi átlagáról, négy diák mellőzte ezt a kérdést. A választ adó 89 diák tanulmányi átlaga 8,95, tehát elég erős tanulmányi mezőnyről van szó.

3. táblázat. A megkérdezettek életkori és tanulmányi átlaga

	N	Minimum	Maximum	Átlag
életkor	93	12	18	14.20
tanulmányi átlag	89	6.86	10.00	8.9511

A fenti populációról szerzett információk alapján összességében elmondható, hogy a megkérdezett 49 fiú 12 és 17 év közötti, életkori átlaguk 14,1 év, míg tanulmányi átlaguk 6,8 és 9,9 közötti, amely 8,7 átlagot jelent. Ugyanezt a szempontot alapul véve: a megkérdezett 44 lány közül életkoruk 12 és 18 év közötti, életkori átlaguk tehát 14,2 év. A tanulmányokra vonatkozó kérdésre a 44 lányból csak 40 válaszolt, tanulmányi átlaguk 8 és 10 közötti, ami 9,2 átlagot jelent. A bemutatott adatokból kiderült, hogy a megkérdezett diákok nemét alapul véve hasonló életkori és tanulmányi átlaggal rendelkeznek.

A városban lakó 74 diák átlagéletkora 14,1 év és tanulmányi átlaga 8,9, míg a vidéken lakó 19 diák átlagéletkora 14,3 év, tanulmányi átlaga 8,8. Ebből az adatból kiderül, hogy a lakóhely szerinti megoszlás alapján véve nem változtat sem az életkor, sem a tanulmányi átlag adatain.

Abból az elképzelésből kiindulva, hogy a fiatalok szabadidejének nagy részét a médiahasználat tölti ki, arra kerestük a választ, hogy a diákok a média mely változatára mennyi időt szánnak. Amint a 4. számú táblázat szemlélteti a megkérdezett fiatalok 33%-a napi két órát tölt televízió előtt, 29%-a napi egy órát, 22,6 %-a napi fél órát, 7,5% napi három órát, míg ennél több időt a fiatalok 4,3%-a tölt tévé nézéssel. A megkérdezettek 3,2%-a nem néz csak tévét.

4. táblázat. A televízió előtt eltöltött idő becslése

Televízió		
	Frekvencia	Százalék
0	3	3.2
30 perc	21	22.6
1 óra	27	29.0
2 óra	31	33.3
3 óra	7	7.5
>3 óra	4	4.3
Összesen	93	100.0

Egy következő szempontot a rádió hallgatása jelentette mint lehetséges médiafogyasztási lehetőség. A következő, 5. számú táblázat a rádióhallgatással kapcsolatos adatok szemléltetését és bemutatását szolgálja.

A megkérdezett fiatalok 60,2%-a nem hallgat rádiókészülékről rádiót csak a rádiózás kedvéért (önálló tevékenységként), telefonról, vagy egyéb eszközről teszi ezt. A megkérdezett fiatalok 28%-a napi fél órát rádiózik, 7,5%-uk napi egy órát, 2,2% napi két órát, és ugyanilyen százalékban, 2,2% napi három órát hallgatnak rádiót. Ezek az adatok arra vonatkoznak, hogy a rádiózás önálló tevékenységként nem szerepel a fiatalok életében, csak a fent említett százalékokban. A rádiózás a multitasking működésben egy elem, egy „háttér-tevékenység”, ami szabadidejükben szinte folyamatosan jelen van, on-line teszi a fiatalokat. Érdemes lenni vizsgálni, hogy a multitasking üzemmódban milyen tevékenységeket végez egyszerre az egyén, s mindezt milyen hatékonysággal.

5.táblázat. Rádióhallgatással töltött idő becslése

Rádió		
	Frekvencia	Százalék
0	56	60.2
30 perc	26	28.0
1 óra	7	7.5
2 óra	2	2.2
>3 óra	2	2.2
Összesen	93	100.0

A legtöbb kérdést az internet használata veti fel, az ezzel kapcsolatos szokások a fiatalok körében. Ennek boncolgatása a második hipotézis ellenőrzését jelenti. A következő, 6. számú táblázat a megkérdezett fiatalok internetezésre fordított idejét szemlélteti százalékos eloszlásban.

6. táblázat. A fiatalok internetre fordított ideje

Internet		
	Frekvencia	Százalék
30 perc	14	15.1
1 óra	18	19.4
2 óra	28	30.1
3 óra	13	14.0
>3 óra	20	21.5
Összesen	93	100.0

Amint a fenti táblázat szemlélteti, igen megoszlik a fiatalok internetezésre szánt ideje a napi fél órától a több mint három óráig. A vizsgálatból kiderül, hogy a megkérdezettek 30,1%-a saját becslése szerint napi két órát tölt internetközelben, 21,5%-ban több mint három órát. Ez a számadat arra enged következtetni, hogy a fiatalok idejének, szabadidejének nagy részét az interneten való navigálás tölti ki. Ez az adat a második hipotézist is igazolja. A diákok 19,4%-a napi egy órát, 15,1%-a napi fél órát, míg 14%-uk napi három órát tölt internetezéssel. Fényt derült arra is, hogy a megkérdezettek napi kapcsolatban vannak az internettel, ma már köreikben is lételem.

Az, ami elmondható az internetre szánt időről, nem vonatkozik az újságolvasásra, értem ezalatt, hogy a fiatalok 72%-a nincs napi kapcsolatban újságokkal, többnyire nem olvasnak újságot. A megkérdezettek 26,9%-a napi rendszerességgel teszi ezt, míg a 93 válaszolóból csupán egy személy olvas napi egy órát újságot – ezt az adatot támasztja alá a 7. számú táblázat.

7. táblázat. A fiatalok újságolvasásra szánt ideje

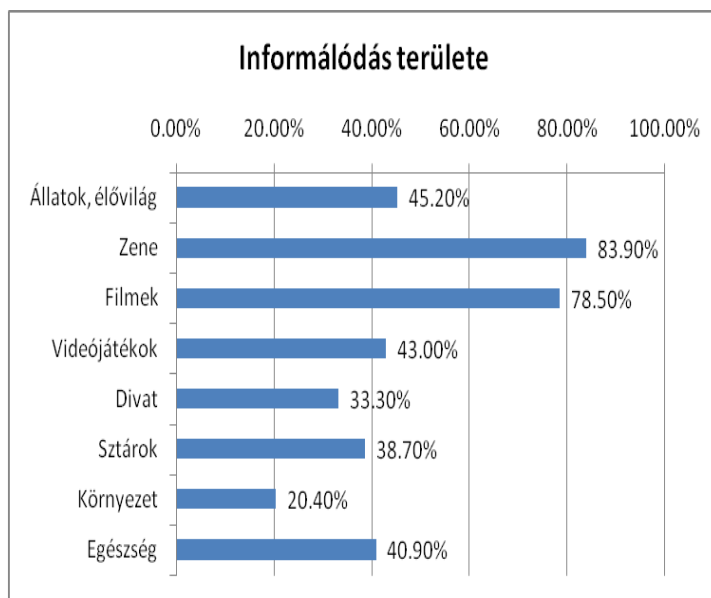
Újság		
	Frekvencia	Százalék
0	67	72.0
30 perc	25	26.9
1 óra	1	1.1
Összesen	93	100.0

Kruskal-Wallis nem paraméteres teszttel vizsgálva szignifikáns kapcsolatokat, különbségeket találtunk a tanulmányi átlag és internetre szánt idő között: miszerint kiemelendő eredménynek számít, hogy a 9,50 feletti tanulmányi átlaggal rendelkező tanulók interneteznek a legkevesebbet. Ezzel az adattal a negyedik hipotézis megdőlne látszik, ugyanis azt feltételeztem, hogy a diákok tanulmányi átlaga nem befolyásolja az internetezésre szánt időt.

A következőkben arra kerestük a választ, hogy milyen információk érdeklí az említett korosztályt, érdeklődési területük mire vonatkozik.

Amint az 1. számú grafikon szemlélteti, a megkérdezettek 83,9%-a a zenehallgatás miatt keresi fel a különböző médiumokat, főleg internetes böngészőket. 78,5%-ban a filmek nézése és letöltése jelent a fiatalok számára vonzó tevékenységi területet. Az állatvilág iránt tanúsított érdeklődés (45,2%), a videojátékokon való játszás (43%), illetve az egészséggel való foglalatosság (40,9%) jelentenek még vonzó érdeklődési területeket. A felsorolást követi a sztárok (38,7%) és a divat (33,3%) iránti érdeklődés. A felsorolást a környezet iránti érdeklődés zárja, a megkérdezettek 20,4%-a ez irányú érdeklődése miatt is különböző médiumokat keres fel a dokumentálódás érdekében. Amint a fenti adatokból kiderül, a fiatalok a szórakozás (zenehallgatás, filmnézés, játék) ürügyén hívják segítségül a médiumok különböző forrásait, lehetőségeit, kevésbé az informálódás, ismeretszerzés miatt.

A kérdőívekben megadott lehetőségeken kívül nyitott kérdésként az is szerepelt, hogy milyen egyéb motiváció sarkallja a fiatalt a médiával való „találkozásra”. A válaszokból kiderült, hogy a fiatalokat továbbá a sport (12,9%), egyéb játék-lehetőség (4,3%), horgászat (2,2%), közösség (1,1%), tanulás (1,1%), történelem (1,1%) érdekli.

1. grafikon. Az informálódás területe

Nemcsak a fiatal médiafogyasztók "pszichológiai szokásai", hanem hétköznapi, megnyilvánulásai irányából is megközelítettük a kérdést.

A következőkben a megkérdezettek családjainak előfizetési szokásait, ennek tendenciáit vizsgáltam, ami sokat elárul a közkedvelt médium megítéléséről. Az adatokból kiderült, hogy az érintett családoknak leginkább internet-előfizetésük van (93,5%-ban), ezt szorosan követi a televízió-előfizetés, hasonló aránnyal, 92,5%-kal. A megkérdezett erdélyi, Maros megyei családok hangsúlyosan tévé- és internet felhasználók, információik nagy részét e két lehetőségből, forrásból szerzik. Az újságból való dokumentálódás a megkérdezettek 44,1%-nak szerepel a mindennapjaiban, jóval kisebb arányban, mint a tévé és internet. A felmért fiatalok családjainak nagy része valamelyik médiumot információs forrásként rendszeresen használja, elenyésző arányban, csupán 3,2%-ban nem vesznek igénybe egyetlen médiumot sem.

A következőkben nemcsak az informálódás forrása, hanem annak eszköze is megfigyelési szempontot jelentett a felmérés kontextusában. Arra kerestük a választ, hogy a fiatalok milyen típusú készülékkel keresnek rá az információkra. Két diák válasza nem volt értékelhető, így 91 válasszal lehetett dolgozni.

8. táblázat. Az információszerzés eszköze

	Válaszok		Tanulók százaléka
	N	Százalék	
mobiltelefon	71	35.1%	78.0%
táblagép	17	8.4%	18.7%
laptop	40	19.8%	44.0%
számítógép	74	36.6%	81.3%
Összesen	202	100.0%	222.0%

Amint a 8. számú táblázatból kiderül, a fiatalok leginkább (81,3%-ban) a rendelkezésükre álló számítógéppel keresik fel az információs forrást. Ezt követi a mobiltelefon (78%), a laptop (44%), majd a táblagép (18,7%) használata. Egyéb informálódási eszközként a következőket jelölték meg: könyv, mplayer, rádió, tévé, magazinok.

Továbbá arra kérdeztünk rá, hogy mennyire tartja megbízható információsforrásnak a fiatal a használt médiaforrást. Ezzel azt próbáltuk kideríteni, hogy a leggyakrabban használt forrás megegyezik-e a legmegbízhatóbbnak tartottal.

9. táblázat. Mennyire tartja megbízható információsforrásnak a televíziót

Televízió		
	Frekvencia	Százalék
1	1	1.1
2	25	27.2
3	58	63.0
4	8	8.7
Összesen	92	100.0
Nem válaszolt	1	
Összesen	93	

Amint a fenti táblázat szemlélteti, 92 válaszolóból 1–4-ig tartó skálán – ahol az 1 az alig megbízható, 2 a közepesen megbízható, 3 eléggé megbízható, 4 nagyon megbízható jelentették –, a célszemélyek nagy része, azaz 63%-a eléggé megbízhatónak tartotta a televízióból származó információkat.

Az eddigi adatok alapján elmondható, hogy a fiatalok nagy részének van TV-előfizetési bérlete, javarészt napi 2 órát nézik, és e médiumot eléggé megbízhatónak tartják.

A rádiót – mint további információ-szerzési forrást – a 91 válaszolóból 63,7% eléggé megbízhatónak tartja, ez a számadat megegyezik a tévé esetén szerzett adatokkal, erre világít rá a 10. számú táblázat.

Összességként: mind a tévé, mint a rádió megbízható médiaforrásnak számít a megkérdezett fiatalok körében, mégis a fiatalok több időt töltenek képernyő előtt, mint rádió hallgatásával.

10. táblázat. Mennyire tartja megbízható információforrásnak a rádiót

Rádió		
	Frekvencia	Százalék
1	2	2.2
2	22	24.2
3	58	63.7
4	9	9.9
Összesen	91	100.0
Nem válaszolt	2	
Összesen	93	

Amint az alábbi, 11. táblázatból kiderül, a nyomtatott sajtót közepesen–eléggé megbízhatónak tartják, szinte ugyanannyi százalékban; ez az adat már jelzi, hogy ebben az esetben megoszlanak a vélemények, nem egyértelmű a megbízhatóság a befogadók részéről, mint a rádió és tévé esetén. Méltán feltevődik a kérdés, hogy a megkérdezett fiatalok az újságot miért tartják kevésbé megbízhatónak? Azért mert olvassák, és a tapasztalat igazolja, vagy azért, mert nincsenek kapcsolatban ezzel a médiaforrással?

11. táblázat. Mennyire tartja megbízható információforrásnak a sajtót

Nyomtatott sajtó		
	Frekvencia	Százalék
1	16	17.6
2	34	37.4
3	35	38.5
4	6	6.6
Összesen	91	100.0
Nem válaszolt	2	
Összesen	93	

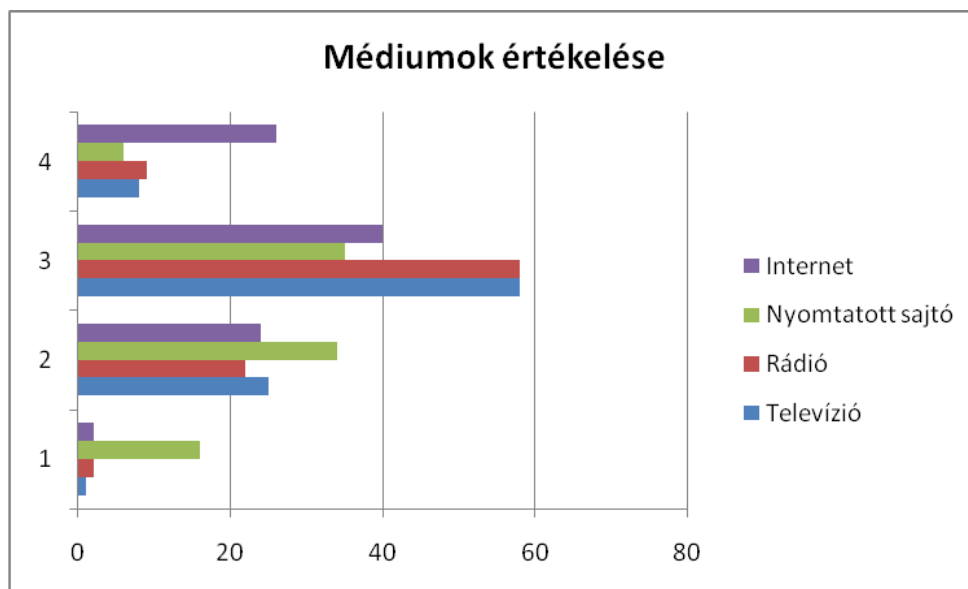
A következő, 12. táblázat az internet megbízhatóságára mutat rá a fiatalok becslése szerint. A 92 válaszolóból 43,5% eléggé megbízhatónak tartja az internetet mint információs forrást, azonban a következő adatok arra utalnak, hogy e médiumot szinte ugyanakkora arányban tartják a fiatalok közepesen (26,1%) megbízhatónak, mint nagyon megbízhatónak (28,3%).

12. táblázat. Mennyire tartja megbízható információforrásnak az internetet

Internet		
	Frekvencia	Százalék
1	2	2.2
2	24	26.1
3	40	43.5
4	26	28.3
Összesen	92	100.0
Nem válaszolt	1	
Összesen	93	

Összesítésként a következő, 2. számú grafikon szemlélteti a különböző médiumoknak a kérdezettek becslése szerinti megbízhatóságát.

Az alábbi grafikon a frekvenciák alapján készült, azaz 4-es, 3-as, 2-es, 1-es pontszámot kapott az illető médium.

2. grafikon. A különböző médiumok megbízhatóságának összesítése

A médiumok megbízhatóságának összehasonlítására Friedman nem paraméteres próbát alkalmaztunk, szignifikáns különbséget találtunk a négy, előzően megjelölt médium között ($\chi^2(2) = 28,998$, $p = 0.000$). Post-hoc elemzést végeztünk Wilcoxon próbával, Bonferroni korrekciót alkalmazva $p < 0,05$ szignifikancia szinthez: $p < 0,008$.

Mediánoknak tehát a következőket tekintettük: televízió 3, rádió 3, nyomtatott sajtó 2, internet 3, a következő szignifikáns különbségeket találtuk:

- televízió-nyomtatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek a televíziót szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték ($Z = -3,668$; $p = 0,000$);
- rádió-nyomtatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek a rádiót szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték ($Z = -4,545$; $p = 0,000$);
- internet-nyomtatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek az internetet szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték ($Z = -4,363$; $p = 0,000$).

A megkérdezett diákok tehát a nyomtatott sajtót a többi médiumhoz képest kevésbé megbízhatónak értékelték.

Mann-Whitney próbát alkalmazva szignifikáns különbséget találtunk a városi, és vidéki diákok között a televízió megbízhatóságának megítélésében ($U=482,5$; $p=0,017$), a városiak ($Me=3$) megbízhatóbbnak tartják a televíziót, mint a vidékiek ($Me=2$).

A tanulmányi átlag hatását a médiumok értékelésére Kruskal-Wallis próbával vizsgáltuk. Szignifikáns különbséget a három csoport között a nyomtatott sajtó ($H(2)=8,59$; $p=0,014$) és az internet esetében találtunk ($H(2) = 6,85$; $p=0,032$).

A post-hoc elemzés azt mutatta, hogy az 1. és 2. csoport között szignifikáns különbség van mind a nyomtatott sajtó, mind az internet esetében (Mann-Whitney próba, Bonferroni korrekcióval: $p<0,017$). A magasabb tanulmányi átlagú csoport megbízhatóbbnak találta a nyomtatott sajtót ($U=220,5$; $p=0,003$), és kevésbé megbízhatónak az internetet ($U=237,5$; $p=0,008$), mint az alacsonyabb tanulmányi átlaggal rendelkező csoport.

Az eddigi adatok alapján kiderült, hogy a megkérdezett fiatalok szabadidejük nagy részét az összes médium-lehetőség közül az internet előtt töltik, a következőkben arra kerestük a választ, hogy milyen tartalommal töltik ki ezt az időt.

Amint a 13. számú táblázatból kiderül a fiatalok 89,2%-a közösségi oldalak látogatása miatt keresik fel az internetet, a tanulók 80,6%-a tanulással kapcsolatos információk keresésére is használja. Az online zenehallgatás (a tanulók 84,9%-a), online filmnézés (a tanulók 76,3%-a), programok, filmek letöltése (a megkérdezettek 66,7%-a) jelentenek még attrakciót az internet szempontjából. Az e-mailezés (a megkérdezett tanulók 33,3%-a), chat-elés (a megkérdezett tanulók 32,3%-a), blogok olvasása és kommentek írása (a megkérdezett tanulók 26,9%-a), az online vásárlás (a megkérdezett tanulók 25,8%-a) jelentenek még internet segítségével lebonyolításra váró tevékenységeket. Az adatokból az is kiderül, hogy a megkérdezett fiatalok körében a kapcsolattartásra használt lehetőség már nem az e-mail, hanem a közösségi oldalak (pl. facebook).

Mint kiderült, elég sok, változatos tevékenységet végeznek a fiatalok az internet segítségével: a szórakozást, a barátokkal, ismerősökkel való kapcsolattartást, beszélgetést, vásárlást,

Ezekből az adatokból téves lenne arra következtetnünk, hogy a fiatalok „az interneten élnek”, és minden fontos tevékenységet itt bonyolítanak csupán. A kérdés magvát az képezi, hogy miképpen hatnak egymásra a párhuzamosan élő tevékenységek – interneten és a hétköznapiakban is – egyik a másik folytatása lenne, kiegészülnek, kizárják egymást? Ennek a két világnak a dinamikáját területenként és életkoronként érdemes lenne vizsgálni.

13. táblázat. Az internet használatának lehetőségei

	Válaszok		Tanulók százaléka
	N	Százalék	
közösségi oldalakat látogatni	83	17.3%	89.2%
tanulással kapcsolatos információkat keresni	75	15.6%	80.6%
online zenét hallgatni	79	16.5%	84.9%
e-mail-ezni	31	6.5%	33.3%
blogokat olvasni, írni, kommentelni	25	5.2%	26.9%
chatszobákban chat-elni	30	6.2%	32.3%
online filmeket nézni	71	14.8%	76.3%
online vásárolni	24	5.0%	25.8%
programokat, filmeket letölteni	62	12.9%	66.7%
Összesen	480	100.0%	516.1%

A fent megjelölt területeken kívül a megkérdezett tanulók egyéb internethasználati opciót is megadtak, így: szótárhasználat (a tanulók 1,1%-a), szervezkedés (a tanulók 1,1%-a), játék céljából (a tanulók 11,8%-a) is internetet használnak.

Média-preveníós, média-szokás felmérési indíttatásból nem mellékes, hogy a fiatalok ki világosította fel az internet használatáról:

14. táblázat. Az internet-felvilágosítást végző személy

	Válaszok		Tanulók százaléka
	N	Százalék	
Szülők	63	57.3%	68.5%
Pedagógus	16	14.5%	17.4%
Más	10	9.1%	10.9%
Senki	21	19.1%	22.8%
Összesen	110	100.0%	119.6%

Amint a 14. számú táblázatból kiderül, a felvilágosítást végző, fontos eligazítást adó személy többnyire a szülő (68,5%-ban), aki legtöbb esetben az eszközt (számítógépet, laptopot, táblagépet, okos telefont stb.) vásárolja. A pedagógus kis mértékben vesz részt ebben a tevékenységben (17,4%), ami egy eléggé elgondolkodtató számadat, tényszerűség. 10,9%-ban a felvilágosítást más végzi, a megkérdezettek ezen barátokat (3,2%), osztálytársat (1,1%), testvért (3,2%), folyóiratot (1,1%) értettek. Perspektívában gondolkodva a médiával kapcsolatos információk gyermekek számára való rendelkezésre bocsátásával hangsúlyosabban kellene foglalkoznia a családnak, iskolának, ugyanakkor magának a médiának is. Oktatási kontextusban érdemes lenne ezzel tantárgyszerűen is foglalkozni (és ne csak az osztályfőnök hatáskörébe sorolni), keresési szokások kialakítása, az információözönben való eligazodás céljából.

Eddig arra találtunk adatot, hogy a fiatalok naponta mennyi időt szánnak a különböző médiumokra külön-külön. A következő, 15. összesítő táblázat a napi médiára szánt időt tartalmazza, a válaszokat 93 válaszolóra vonatkoztattuk. Mint kiderül, a fiatalok napi 2–3 órát (a megkérdezettek 34,4%-a) vagy 3 óránál többet (a megkérdezettek 33,7%-a) médiafelhasználók, ami elképzelésem szerint egy növekedő tendenciát mutató jelenség, azaz egyre több időt töltenek a fiatalok médiaközelségben. A napi 1–2 óra (a megkérdezettek 23,9%-a) vagy ennél is kevesebb, azaz 1 óra (a megkérdezettek 7,6%-a) médiára szánt idő már nem jellemző, talán ez jellemezte ezelőtt 2–3 éve a médiafelhasználó fiatalot.

15. táblázat. Napi médiahasználat összesen

	Frekvencia	Százalék	Érvényes százalék
Érvényes válaszok	0-1 óra	7	7.5
	1-2 óra	22	23.7
	2-3 óra	32	34.4
	3 óránál több	31	33.3
	Összesen	92	98.9
Nem válaszolt	1	1.1	
Összesen	93	100.0	

A továbbiakban összehasonlító statisztikát végeztünk, amelynek célja a különböző itemek közötti összefüggések keresése volt.

Elsőként a nem és az informálódás területe közötti kapcsolatot, összefüggést kerestük.

A válaszoló 49 fiú érdeklődési, informálódási területe ugyanabban az arányban a zene (a tanulók 81,6%-a) és a film (a tanulók 81,6%-a). Fokozott érdeklődést tanúsítanak továbbá a videojátékok (a tanulók 73,5%-a) és az állatvilág (a tanulók 51%-a) iránt. A sort folytatja az egészség (a tanulók 34,7%-a), környezet (a tanulók 26,5%-a), a sztárok (a tanulók 20,4%-a) és a divat (a tanulók 12,2%-a) iránti érdeklődés.

Az imént bemutatott arányok a lányok esetében bizonyos szempontból változnak. A lányok legfőbb érdeklődési területe – ugyanúgy, mint a fiúké – a zene (a tanulók 86,4%-a), és a film (a tanulók 75%-a). A sort folytatja a sztárok (a tanulók 59,1%-a), a divat (a tanulók 56,8%-a), az egészség (a tanulók 47,7%-a) iránti érdeklődés. A lányok legkevésbé a videojátékok (a tanulók 9,1%-a) és a környezet (a tanulók 13,6%-a) iránt mutattak érdeklődést.

Összességében tehát a fiúk–lányok hasonlóképpen a zene és a filmek után érdeklődnek leginkább, ezen túlmenően a lányok esetén a divat követése, a sztárok élete lesz hangsúlyos, míg a fiúk ezek iránt mutatnak legkevésbé érdeklődést, esetükben inkább a videojátékok, állatvilág élveznek előnyt. Az egészséggel kapcsolatos információk sem a fiúk, sem a lányok esetén nem jelentenek különösebb prioritást (ez életkori sajátosságból is adódhat, itt arra gondolok, hogy az egészségesség ebben az életkorban létező ténszerűség, egyértelműség, amely jó esetben kevés kérdést vet fel). Ugyanígy kevésbé érdeklődnek a környezet iránt, illetve a fiúk inkább, mint a lányok. Ezeket az adatokat mutatja be az alábbi, 16. számú táblázat.

16. táblázat. Nem és Informálódás területének kapcsolata

		Informálódás területe							Összesen	
		Állatok, élővilág	Zene	Filmek	Video-játékok	Divat	Sztárok	Környezet		Egészség
Nem	Szám	25	40	40	36	6	10	13	17	49
	Fiú %	51.0%	81.6%	81.6%	73.5%	12.2%	20.4%	26.5%	34.7%	
Lány	Szám	17	38	33	4	25	26	6	21	44
	Lány %	38.6%	86.4%	75.0%	9.1%	56.8%	59.1%	13.6%	47.7%	
Összesen		42	78	73	40	31	36	19	38	93

A következőkben összehasonlításra kerülő két itemet az életkor, és az informálódás területe képezte.

Az életkori felosztásban a 14. életév jelentett határt, ennél fiatalabb és idősebb korcsoportra osztottuk a megkérdezett tanulókat. Amint a táblázatból kitűnik, a 14 éves vagy ennél fiatalabbak a filmek, zene, állatok és élővilág, video-játékok, sztárok, divat, egészség, és legkevésbé a környezet iránt mutattak érdeklődést.

A 15 éves vagy ennél idősebb tanulók preferenciáinak sorrendje a következő volt: zene, filmek, egészség, divat és sztárok, állatok és élővilág, illetve videojátékok, legutolsó sorban a környezet szerepelt.

Mindkét esetben a környezet iránt mutatott érdeklődés jelent legkevésbé az internet-keresések szempontjából, illetve a zene és filmek élveztek prioritást mindkét életkori kategóriában. Feltűnik, hogy az életkor előrehaladtával az egészséggel, divattal, sztárok életével való foglalatosságnak egyre jelentősebb szerep jut.

A következőkben arra kerestük a választ, hogy a lakóhely (nevezetesen város vagy vidék) mennyire befolyásolja az informálódás területét. Ebben az esetben azt feltételeztük, hogy a városban lakó fiatalok fokozottabban érdeklődnek pl. a sztárok, a divat iránt.

Alapvető különbségeket nem fedezhetünk fel a fiatalok között a lakóhelyük függvényében. Beigazolódott, hogy a városi diákok inkább érdeklődnek a divat és sztárok iránt, mint vidéki társaik. A vidéki fiatalok a környezet iránti érdeklődése mérsékeltebb, az egészség iránti érdeklődésükkel fordított arányú.

A fiatalok tanulmányi átlagának és az internetezési szokásai kapcsolatáról elég sok felmérés született az utóbbi időben. Ugyanakkor nem mellékes hangsúlyoznunk, hogy erről a kapcsolatról adatok hiányában is van néhány feltételezésünk, akár előítéletünk. A következőkben ennek a két itemnek az összevetéséből származó adatokat, következtetéseket körvonalazzuk.

17. táblázat. Tanulmányi átlag és Informálódás területének kapcsolata

		Informálódás területe								Összesen	
		Állatok, élővilág	Zene	Filmek	Video-játékok	Divat	Sztárok	Környezet	Egészség		
Tanulmányi átlag	<=8,50	Szám	10	23	20	13	9	10	4	10	26
		%	38.5%	88.5%	76.9%	50.0%	34.6%	38.5%	15.4%	38.5%	
	8,51-9,50	Szám	11	24	24	12	10	8	6	13	31
		%	35.5%	77.4%	77.4%	38.7%	32.3%	25.8%	19.4%	41.9%	
	>9,50	Szám	19	27	26	14	10	16	6	13	32
		%	59.4%	84.4%	81.2%	43.8%	31.2%	50.0%	18.8%	40.6%	
Összesen			40	74	70	39	29	34	16	36	89

A 17. táblázatban bemutatott adatok összesítése tehát a következő:

- 8,50-es tanulmányi átlag alatt a fiatalok érdeklődése a következő (fontossági sorrendben): zene, filmek, video-játékok, állat-élővilág, egészség, divat, környezet.
- 8,51–9,50-es tanulmányi átlagok esetén a sorrend a következő: zene és filmek ugyanolyan mértékben, egészség, video-játékok, állatok – élővilág, divat, sztárok, környezet.
- 9, 50-es tanulmányi átlag felett a sorrend a következő: zene, filmek, állat- és élővilág, sztárok, video-játékok, egészség és divat.

A fenti összehasonlításból kiderült, hogy jelentős érdeklődésbeli különbségek nem fedezhetőek fel a diákok között a tanulmányi átlag függvényében.

A következőkben a nem és keresésre használt készülék közötti összefüggéseket vizsgáltuk. Arra a következtetésre jutottunk, hogy nincs jelentős különbség a nemek között a preferált keresésre használt készülék viszonylatában, így tehát mind a fiúk, mind a lányok elsődlegesen számítógépet, okos-telefont, laptopot és táblagépet használnak.

Az említett keresésre használt preferált készülék életkorfüggő, ezt szemlélteti a 18. számú kereszt táblázat, melyből kiderül, hogy a 14 évnél fiatalabb tanulók első sorban számítógépet, aztán okos-telefont, laptopot, táblagépet használnak. 15 év fölött a preferencia változni látszik, a diákok ugyanolyan mértékben használnak számítógépet (74,2%) és okos-telefont (74,2%), a sort folytatja a laptop, majd a táblagép.

18. táblázat. Életkor és keresésre használt készülék kapcsolata

			Keresésre használt készülék				Összesen
			mobiltelefon	táblagép	laptop	számítógép	
Életkor	<=14	Szám	48	10	28	51	60
		%	80.0%	16.7%	46.7%	85.0%	
	>=15	Szám	23	7	12	23	31
		%	74.2%	22.6%	38.7%	74.2%	
Összesen			71	17	40	74	91

Kiderült, hogy különbségek fedezhetőek fel a keresésre használt preferált készülékek között lakóhely (város–vidék) függvényében: a városban élő tanulók első sorban okos-telefont használnak a keresésre, a sort folytatja a számítógép, laptop és táblagép. Ez a preferencia másképp néz ki a vidéken lakó diákok esetén, ők első sorban számítógépet használnak, aztán okos-telefont, laptopot és táblagépet.

A következőkben azt vizsgáltuk, hogy van-e összefüggés a nemi csoport és az internet használatának lehetőségei között. Mint kiderül, a fiúk első sorban a közösségi hálózatok látogatása (87,8%) online zenehallgatás (85,7%) és programok, filmek letöltése (85,7%), tanulással kapcsolatos információk keresése (65,3%) miatt használják az internetet.

A lányok első sorban tanulással kapcsolatos információk keresésére (97,7%), közösségi hálózatok látogatására (90,9%), online zenehallgatásra (84,1%) használják a netet.

A fenti összehasonlításból fény derül arra, hogy a lányok első sorban tanulással kapcsolatos, a fiúk szórakozás motivációjából keresik fel az internetes hálózatot, ezzel az adattal a hetedik számú kutatási hipotézis megdőlni látszik.

19. táblázat. Nem és internet használatának kapcsolata

			Internet használata								Összesen	
			k8_a	k8_b	k8_c	k8_d	k8_e	k8_f	k8_g	k8_h		k8_e1
nem	Fiú	Szám	43	32	42	17	11	11	38	19	42	49
		%	87.8%	65.3%	85.7%	34.7%	22.4%	22.4%	77.6%	38.8%	85.7%	
	Lány	Szám	40	43	37	14	14	19	33	5	20	44
		%	90.9%	97.7%	84.1%	31.8%	31.8%	43.2%	75.0%	11.4%	45.5%	

Továbbá fény derült arra, hogy a városban lakó fiatalok első sorban közösségi hálózatok látogatására használják az internetet, a következő opciót a tanulással kapcsolatos információk keresése jelenti.

A vidéken lakó diákok számára az internetezés első sorban tanulással kapcsolatos információk keresését és az online zenehallgatás lehetőségét jelenti.

A következőkben az internetkeresési „szokások” és tanulmányi átlag közötti összefüggéseket figyeltük meg. A következtetéseink közül a legfontosabbak:

- 8,50 vagy ennél alacsonyabb tanulmányi átlaggal rendelkező diákok legfontosabb keresési preferenciáit, „szokásait” emelem ki: leginkább közösségi hálózatokat látogatnak (92,3%), ezt követi az online zenehallgatás (76,9%), programok, filmek letöltése (65,4%), a tanulással kapcsolatos információk keresése (61,5%).

- 8,51–9,50 tanulmányi átlaggal rendelkezők internetkeresési szokásainak fontossági sorrendje a következő: közösségi hálózatok keresése (93,5%), online zenehallgatás (90,3%), online filmnézés (80,6%), tanulással kapcsolatos információk keresése (74,2%), filmek, programok letöltése (71%).
- 9,50-es tanulmányi átlag felett a diákok leginkább keresési preferenciája határozottan változik az előző két csoporthoz képest, prioritást élvez a tanulással kapcsolatos információk keresése (100%), ezt követi az online filmnézés (87,5%), online zenehallgatás (84,4%) és közösségi oldalak felkeresése (84,4%).

A következőkben azt vizsgáltuk, hogy a környezet mennyire veszi komolyan a fiatalok média-felvilágosítását, különbségek tesznek-e a nemek között a tájékoztatást illetően. Ennek az összefüggésnek a vizsgálatakor abból indultunk ki, hogy környezet, ha odafigyel a felvilágosításra, akkor ezt fokozottabban teszi a lányok esetén. A vizsgálat során fény derült arra, hogy nem tesznek különbséget e tekintetben a szülők, pedagógusok, egyéb érintettek, azaz ugyanannyira figyelnek oda (vagy sem) a fiúk, mint a lányok felvilágosítására. Ugyanakkor nem találtunk különbséget annak függvényében, hogy a diák városban vagy vidéken él, azaz a környezet ugyanannyira odafigyel (vagy sem) a fiatalokra, függetlenül attól, hogy hol laknak. Ezzel a megállapítással egy következő hipotézisünk megoldni látszik, miszerint azt feltételeztük, hogy a városi szülők, pedagógusok jobban odafigyelnek erre a jelenségre, mint a vidéken lakók.

Feltételeztük továbbá, hogy a környezet fokozottabban odafigyel a 14 évnél fiatalabbak médiaszokásainak alakítására, felvilágosításukra. Ennek a hipotézisnek az ellenőrzésére szolgál a következő, 20. számú keresztábrázat.

20. táblázat Életkor és internet-felvilágosítás kapcsolata

			Internet-felvilágosítás				Összesen
			Szülők	Pedag.	Más	Senki	
Életkor	<=14	Szám	45	8	7	11	59
		%	76.3%	13.6%	11.9%	18.6%	
	>=15	Szám	18	8	3	10	33
		%	54.5%	24.2%	9.1%	30.3%	
Összesen			63	16	10	21	92

Amint a fenti táblázatból kiderül, a 14 évnél fiatalabbak felvilágosítása inkább szülők irányából történik (76,3%), a 15 évnél idősebbeket a szülők 54,5%-a részesít médiahasználattal (korlátozással) kapcsolatos információk megosztásában. Az említett fiatalabb korcsoport média-nevelésében kevésbé szerepel a pedagógus, a 15 évnél fiatalabb korcsoport esetén a pedagógusok jelenléte fokozottabb (24,2%) a médiafelhasználással kapcsolatban, de még mindig nagyon alacsony ahhoz képest, hogy a tanárnak is főszereplőnek kellene lennie e tekintetben a fiatal életében.

Az utolsó összefüggés keresése az internet-felvilágosítás és tanulmányi átlag között történt. Kiderült, ami fontos információnak számít, hogy a tanulmányi átlag növekedésével növekszik mind a szülők, mind a pedagógusok törődése, odafigyelése az internettel kapcsolatos felvilágosítással kapcsolatban. Úgy tűnik, hogy a 8,50-es tanulmányi átlag alatti diákokat szinte ugyanannyira világosítja fel a szülő, mint amennyire magukra maradtak ebben a tekintetben, azaz senki sem ad nekik útbaigazítást ezt illetően, a pedagógus a legkevésbé. Valószínű, hogy ők a veszélyeztetettebbek, ami az interneten való visszaéléseket illeti.

Következtetések

Jelen tanulmány tehát 12–18 éves diákok körében készült, a kutatás céljának a megnevezett korcsoport (serdülők, fiatal felnőttek) médiafogyasztói szokásainak minél alaposabb feltérképezése volt, a

médiahasználatra szánt eszközök „leltározásán” túlmenően a médiára szánt idő, használati szokások vizsgálatával.

A kutatás legfontosabb következtetéseinek a következő gondolatok tekinthetők:

- a megkérdezettekről általában: 49 fiú, 12 és 17 év közötti diákról van szó, életkori átlaguk 14,1 év, míg tanulmányi átlaguk 8,7. Ugyanezt a szempontot alapul véve: a megkérdezett 44 lány közül életkoruk 12 és 18 év közötti, életkori átlaguk 14,2 év, tanulmányi átlaguk 9,2. A bemutatott adatokból kiderült, hogy a megkérdezett diákok nemét alapul véve hasonló életkori és tanulmányi átlaggal rendelkeztek.
- a városban és vidéken lakó tanulók összehasonlításából kiderült, hogy a városi diákok szignifikánsan több időt töltenek médiahasználattal, mint a vidékiek, a városi diákok inkább érdeklődnek a divat és sztárok iránt, mint vidéki társaik. A vidéki fiatalok a környezet iránti érdeklődése mérsékeltebb, ez az egészség iránt mutatott érdeklődésükkel fordított arányú.
- Abból a feltételezésből kiindulva, hogy a fiatalok szabadidejének nagy részét a médiahasználat tölti ki, arra kerestük a választ, hogy a diákok a média mely változatára mennyi időt szánnak. A következőkre jutottunk:
 - tévézés: a megkérdezett fiatalok 33%-a napi két órát tölt tv képernyő előtt, 29%-a napi egy órát, 22,6%-a napi fél órát, 7,5% napi három órát, míg ennél több időt a fiatalok 4,3%-a tölt tévézéssel. A megkérdezettek 3,2%-a nem néz csak tévét.
 - Rádió hallgatása: a megkérdezett fiatalok 60,2%-a nem hallgat rádiót készülékről, ezt más forrásból teszi multitasking módban.
 - Internetezés: megoszlik a fiatalok internetezésre szánt ideje a napi fél órától a több mint három óráig. A megkérdezettek 30,1%-a saját becslése szerint napi két órát tölt internet-közelben, 21,5%-ban több mint három órát. Ez a számadat arra enged következtetni, hogy a fiatalok idejének, szabadidejének nagy részét az interneten való navigálás tölti ki. A diákok 19,4%-a napi egy órát, 15,1%-a napi fél órát, míg 14%-uk napi három órát tölt internetezéssel.
 - Újságolvasás: a fiatalok 72%-a nincs napi kapcsolatban újságokkal, többnyire nem olvasnak újságot. A megkérdezettek 26,9%-a napi rendszerességgel teszi ezt, míg a 93 válaszolóból csupán egy személy olvas napi egy órát újságot.
- Keresett tartalom tekintetében: a megkérdezettek főleg a zenehallgatás miatt keresik fel a különböző médiumokat, főleg internetes böngészőket, ezt követi a filmek nézése és letöltése. Fontossági sorrendben az állatvilág iránt tanúsított érdeklődés, a videojátékokon való játszás, illetve az egészséggel való foglalatosság jelentenek még vonzó érdeklődési területeket. A felsorolást követi a sztárok és a divat, illetve a sport iránt mutatott érdeklődés. A felsorolást a környezet iránti érdeklődés zárja.
- A fiatalok tehát a szórakozás (zenehallgatás, filmnézés, játék) ürügyén hívják segítségül a médiumok különböző forrásait, lehetőségeit, kevésbé az informálódás, ismeretszerzés érdekében. A 9,50 feletti tanulmányi átlaggal rendelkező tanulók interneteznek a legkevesebbet.
- Az érdeklődési kör fiúk–lányok viszonylatában: hasonlóképpen a zene és a filmek után érdeklődnek, ezen túlmenően a lányok esetén a divat követése, sztárok élete lesz hangsúlyos, míg a fiúk ezek iránt mutatnak legkevésbé érdeklődést, esetükben inkább a videojátékok, állatvilág élveznek előnyt. Az egészséggel kapcsolatos információk sem a fiúk, sem a lányok esetén nem jelentenek különösebb prioritást. Jelentős érdeklődésbeli különbségek nem fedezhetőek fel a diákok között a tanulmányi átlag függvényében. A motivációt tekintve a lányok első sorban tanulással kapcsolatos, a fiúk szórakozás céljából keresik fel az internetes hálózatot.
- Érdeklődés életkor függvényében: a 14 éves, vagy ennél fiatalabbak a filmek, zene, állatok és élővilág, video-játékok, sztárok, divat, egészség, és legkevésbé a környezet iránt mutattak érdeklődést. A 15 éves vagy ennél idősebb tanulók preferenciáinak sorrendje a következő volt: zene, filmek, egészség, divat és sztárok, állatok és élővilág, illetve videojátékok, legutolsó sorban a

környezet szerepelt. Mindkét esetben a környezet iránt mutatott érdeklődés jelent legkevesebbet az internet-keresések szempontjából, illetve a zene és filmek élveznek prioritást mindkét életkori kategóriában. Feltűnik, hogy az életkor előrehaladtával az egészséggel, divattal, sztárok életével való foglalatosságnak egyre jelentősebb szerep jut.

- Előfizetés: a megkérdezett Maros megyei családok hangsúlyosan TV- és internet felhasználók, az információik nagy részét e két lehetőségből, forrásból szerzik. Az újságból való dokumentálódás kisebb mértékben szerepel a megkérdezettek mindennapjaiban, jóval kisebb arányban, mint a TV és az internet. A felmért fiatalok családjainak nagy része valamelyik médiumot információs forrásként rendszeresen használja, elenyésző arányban nem vesznek igénybe egyetlen médiumot sem.
- Az informálódás eszköze: a fiatalok leginkább a rendelkezésükre álló számítógéppel keresik fel az információs forrást. Ezt követi a mobiltelefon, a laptop, majd a táblagép használata. Egyéb informálódási eszközként a következőket jelölték meg: könyv, mplayer, rádió, TV, magazinok. Keresésre használt preferált készülék életkorfüggő: a 14 évnél fiatalabb tanulók első sorban számítógépet, okos-telefont, laptopot, táblagépet használnak. 15 év fölött a preferencia változni látszik, a diákok ugyanolyan mértékben használnak számítógépet és okos-telefont, a sort folytatja a laptop, majd a táblagép. A városban élő tanulók első sorban okos-telefont használnak a keresésre, a sort folytatja a számítógép, laptop, és táblagép. Ez a preferencia másképp néz ki a vidéken lakó diákok esetén, ők első sorban számítógépet használnak, aztán okos-telefont, laptopot és táblagépet.
- Becsült megbízhatóság: televízió–nyomatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek a televíziót szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték; rádió–nyomatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek a rádiót szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték; internet–nyomatott sajtó tekintetében: a megkérdezettek az internetet szignifikánsan megbízhatóbbnak értékelték.
- Az internet használatának célja: a fiatalok leginkább a közösségi oldalak látogatása miatt keresik fel az internetet, amit közvetlenül követ a tanulással kapcsolatos információk keresése. Az online zenehallgatás, online filmnézés, programok, filmek letöltése jelentenek még attrakciót az internet szempontjából. Az e-mailezés, chat-elés, blogok olvasása és kommentek írása, az online vásárlás jelentenek még internet segítségével lebonyolításra váró tevékenységeket.
- Felvilágosítás: a felvilágosítást végző, fontos eligazítást adó személy többnyire a szülő, aki legtöbb esetben az eszközt (számítógépet, laptopot, táblagépet, okos telefont stb.) vásárolja. A pedagógus kis mértékben vesz részt ebben a tevékenységben. A szülők, pedagógusok, egyéb érintettek ugyanannyira figyelnek oda (vagy sem) a fiúk, mint a lányok felvilágosítására. A környezet ugyanannyira odafigyel (vagy sem) a fiatalokra a felvilágosítás szempontjából, függetlenül attól, hogy hol laknak. A tanulmányi átlag növekedésével növekszik mind a szülők, mind a pedagógusok törődése, odafigyelése az internettel kapcsolatos felvilágosítással kapcsolatban. Úgy tűnik, hogy a 8,50-es tanulmányi átlag alatti diákokat szinte ugyanannyira világosítja fel a szülő, mint amennyire magukra maradtak ebben a tekintetben. Valószínű, hogy ők veszélyeztetettebbek az interneten való visszaéléseket tekintve.

Szakirodalom

David Giles (2003). *Media Psychology*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, Mahwah New Jersey, London.

Vivian Vahlberg (2010). *A Survey of Three Studies About Youth Media Usage*, (http://www.naafoundation.org/docs/Foundation/Research/Fitting_into_their_lives.pdf)